

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē kiṣkindhākāṇḍē

|| caturthaḥ sargaḥ ||

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ caturthaḥ sargaḥ ॥

lakṣmaṇēna śrīrāmavanāgamanasya sītāharaṇasya ca
vr̥ttāntasya varṇanaṃ tatra sītānvēṣaṇē sugrīvaḥ sahayōgaṃ
karōtviticchāyāḥ prakāṣanaṃ hanumatā
tayōrāśvāsanapūrvakamātmanā saha nayanam

tataḥ prahr̥ṣṭō hanumān
kṛtyavāniti tadvacaḥ |
śrutvā madhurabhāvaṃ ca
sugrīvaṃ manasā gataḥ ॥ 4.4.1 ॥

bhāvyō rājyāgamastasya
sugrīvasya mahātmanaḥ |
yadayaṃ kṛtyavān prāptaḥ
kṛtyaṃ caitadupāgatam ॥ 4.4.2 ॥

tataḥ paramasaṃhaṣṭō
hanūmān plavagōttamaḥ |
pratyuvāca tatō vākyam
rāmaṃ vākyaviśāradaḥ ॥ 4.4.3 ॥

kimarthaṃ tvaṃ vanaṃ ghōraṃ
 pampākānanamaṇḍitam |
 āgataḥ sānujō durgam
 nānāvyālamṛgāyutam || 4.4.4 ||

tasya tad vacanaṃ śrutvā
 lakṣmaṇō rāmacōditaḥ |
 ācacakṣē mahātmānaṃ
 rāmaṃ daśarathātmajam || 4.4.5 ||

rājā daśarathō nāma
 dyutimān dharmavatsalaḥ |
 cāturvarṇyaṃ svadharmēṇa
 nityamēvābhipālayan || 4.4.6 ||

na dvēṣṭā vidyatē tasya
 sa tu dvēṣṭi na kañcana |
 sa tu sarvēṣu bhūtēṣu
 pitāmaha ivāparaḥ || 4.4.7 ||

agniṣṭōmādibhiryajñai -
 riṣṭavānāptadakṣiṇaiḥ |
 tasyāyaṃ pūrvajaḥ putrō
 rāmō nāma janaiḥ śrutaḥ || 4.4.8 ||

śaraṇyaḥ sarvabhūtānaṃ
 piturnirdēśapāragaḥ |
 jyēṣṭhō daśarathasyāyaṃ
 putrāṇāṃ guṇavattaraḥ || 4.4.9 ||

rājalakṣaṇasaṃyuktaḥ
 saṃyuktō rājyasampadā |
 rājyād bhraṣṭō mayā vastuṃ
 vanē sārddhamihāgataḥ || 4.4.10 ||

bhāryayā ca mahābhāga
 sītayānugatō vaśī |
 dinakṣayē mahātējāḥ
 prabhayēva divākaraḥ || 4.4.11 ||

ahamasyāvarō bhrātā
 guṇairdāsyamupāgataḥ |
 kṛtajñasya bahujñasya
 lakṣmaṇō nāma nāmataḥ || 4.4.12 ||

sukhārhasya mahārhasya
 sarvabhūtahitātmanaḥ |
 aiśvaryeṇa vihīnasya
 vanavāsē ratasya ca || 4.4.13 ||

rakṣasāpahṛtā bhāryā
 rahitē kāmarūpiṇā |
 tacca na jñāyatē rakṣaḥ
 patnī yēnāsya vā hṛtā || 4.4.14 ||

danurnāma ditēḥ putraḥ
 śāpād rākṣasatāṃ gataḥ |
 ākhyātastēna sugrīvaḥ
 samarthō vānarādhipaḥ || 4.4.15 ||

sa jñāsyati mahāvīrya -
 stava bhāryāpahāriṇam |
 ēvamuktvā danuḥ svargaṃ
 bhrājamānō divaṃ gataḥ || 4.4.16 ||

ētat tē sarvamākhyātaṃ
 yāthātathyēna ṛcchataḥ |
 ahaṃ caiva ca rāmaśca
 sugrīvaṃ śaraṇaṃ gatau || 4.4.17 ||

ēṣa dattvā ca vittāni
 prāpya cānuttamaṃ yaśaḥ |
 lōkanāthaḥ purā bhūtvā
 sugrīvaṃ nāthamicchati || 4.4.18 ||

sītā yasya snuṣā cāsī -
 ccharaṇyō dharmavatsalaḥ |
 tasya putraḥ śaraṇyaśca
 sugrīvaṃ śaraṇaṃ gataḥ || 4.4.19 ||

sarvalōkasya dharmātmā
 śaraṇyaḥ śaraṇaṃ purā |
 gururmē rāghavaḥ sō'yaṃ
 sugrīvaṃ śaraṇaṃ gataḥ || 4.4.20 ||

yasya prasādē satataṃ
 prasīdēyurimāḥ prajāḥ |
 sa rāmō vānarēndrasya
 prasādamabhikāṅkṣatē || 4.4.21 ||

yēna sarvaguṇōpētāḥ
 pṛthivyāṃ sarvapārthivāḥ |
 mānitāḥ satataṃ rājñā
 sadā daśarathēna vai || 4.4.22 ||

tasyāyaṃ pūrvajāḥ putra -
 striṣu lōkēṣu viśrutaḥ |
 sugrīvaṃ vānarēndraṃ tu
 rāmaḥ śaraṇamāgataḥ || 4.4.23 ||

śōkābhibhūtē rāmē tu
 śōkārtē śaraṇaṃ gatē |
 kartumarhati sugrīvaḥ
 prasādaṃ saha yūthapaiḥ || 4.4.24 ||

ēvaṃ bruvāṇaṃ saumitriṃ
 karuṇaṃ sāsrupātanam |
 hanūmān pratyuvācēdaṃ
 vākyam vākyaviśāradaḥ || 4.4.25 ||

īdrśā buddhisampannā
 jitakrōdhā jitēndriyāḥ |
 draṣṭavyā vānarēndrēṇa
 diṣṭyā darśanamāgatāḥ || 4.4.26 ||

sa hi rājyācca vibhraṣṭaḥ
 kṛtavairaśca vālinā |
 hṛtadārō vanē trastō
 bhrātrā vinikṛtō bhṛśam || 4.4.27 ||

kariṣyati sa sāhāyyaṃ
 yuvayōrbhāskarātmajaḥ |
 sugrīvaḥ saha cāsmābhiḥ
 sītāyāḥ parimārgaṇē || 4.4.28 ||

ityēvamuktvā hanumā -
 ṅślakṣṇaṃ madhurayā girā |
 babhāṣē sādhu gacchāmaḥ
 sugrīvamiti rāghavam || 4.4.29 ||

ēvaṃ bruvantaṃ dharmātmā
 hanūmantaṃ sa lakṣmaṇaḥ |
 pratipūjya yathānyāya -
 midamṃ prōvāca rāghavam || 4.4.30 ||

kapiḥ kathayatē hr̥ṣṭō
 yathāyaṃ mārutātmajaḥ |
 kṛtyavān sō'pi samprāptaḥ
 kṛtakṛtyō'si rāghava || 4.4.31 ||

prasannamukhavarṇaśca
 vyaktaṃ hr̥ṣṭaśca bhāṣatē |
 nānṛtaṃ vakṣyatē vīrō
 hanūmān mārutātmajaḥ || 4.4.32 ||

tataḥ sa sumahāprājñō
 hanūmān mārutātmajaḥ |
 jagāmādāya tau vīrau
 harirājāya rāghavau || 4.4.33 ||

*bhikṣurūpaṃ parityajya
vānaraṃ rūpamāsthitaḥ |
pṛṣṭhamārōpya tau vīrau
jagāma kapikuñjaraḥ || 4.4.34 ||*

*sa tu vipulayaśāḥ kapipravīraḥ
pavanasutaḥ kṛtakṛtyavat prahṛṣṭaḥ |
girivaramuruvikramaḥ prayātaḥ
sa śubhamatiḥ saha rāmalakṣmaṇābhyām || 4.4.35 ||*

*|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmikīyē ādikāvye
kiṣkindhākāṇḍe caturthaḥ sargaḥ ||*